

Sygn. akt III AUa 924/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Magdalena Budzyńska - Górecka SSA Bożena Grubba (spr.)
Protokolant:	Lidia Pedynkowska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 r. w Gdańsku

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o objęcie ubezpieczeniem społecznym

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 kwietnia 2012 r., sygn. akt V U 89/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 924/12

Uzasadnienie:

Decyzją z dnia 07 grudnia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że L. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 01 czerwca 2001 roku do 19 stycznia 2006 roku.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, powtarzając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Słupsku – Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził,

iż w okresie od dnia 1 czerwca 2001 r. do dnia 19 stycznia 2006 r. L. K. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy orzekał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

W dniu 23 października 1990 roku ubezpieczony L. K. zawarł z J. R. umowę spółki cywilnej w zakresie wykonywania usług blacharstwa pojazdowego. Ubezpieczony z J. R. prowadzili działalność gospodarczą w zakresie usług blacharstwa samochodowego w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej dokonany w dniu 23 października 1990 roku, pod numerem (...). Nie zatrudniali pracowników.

Dnia 26 stycznia 1999 roku ubezpieczony L. K. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez Zakład (...) S.C. K. L..

W dniu 11 kwietnia 2001 L. K. dokonał wpisu w ewidencji działalności gospodarczej pod numerem (...) - Zakład (...) kontynuacja działalności w spółce cywilnej.

W dniu 08 listopada 2001 roku ubezpieczony powiadomił Urząd Gminy w K. o zaprzestaniu działalności gospodarczej od dnia 01 czerwca 2001 roku. Decyzją z dnia 18 września 2002 roku Wójt Gminy K. postanowił wykreślić z ewidencji działalności gospodarczej wpis dokonany w dniu 23 października 1990 roku nr 446 dotyczący działalności gospodarczej blacharstwo pojazdowe zgłoszony przez K. L., (...) Spółka Cywilna z siedzibą w K.. Kolejną decyzją z dnia 15 listopada 2011 roku Wójt Gminy K. wykreślił z ewidencji działalności gospodarczej wpis o numerze (...) dokonany w dniu 11 kwietnia 2011 roku dotyczący Zakładu (...).

Ubezpieczony nie wykonywał działalności gospodarczej w spornym okresie.

Żona J. K. od początku 2001 roku aż do dnia śmierci tj. 20 stycznia 2006 roku zmagala się z ciężkim przebiegiem choroby nowotworowej.

W tym okresie J. K. wymagała stałej opieki i pomocy najbliższych. Wielokrotnie musiała przebywać w szpitalu, a także stale poddawać się badaniom oraz specjalistycznemu leczeniu. W tym okresie pobierała zasiłki chorobowe.

Żona ubezpieczonego po amputacji piersi przebywała w Akademii Medycznej w G. Klinice (...) w okresie od 26 lutego 2001 roku do 05 marca 2001 roku, następnie od 02 września 2002 roku do 10 września 2002 roku. Nadto J. K. podawana była radioterapii, hormonoterapii oraz chemioterapii, która odbywała się w cyklach początkowo 5-6 a następnie 7 i 8. Po 6 miesiącach po operacji doszło do przerzutów na kości. W wyniku tych przerzutów żona L. K. przestała chodzić. Ubezpieczony w tym okresie zajmował się domem i dwójką uczących się wówczas dzieci oraz żoną.

Za lata 2001 -2003 ubezpieczony złożył zeznanie podatkowe (PIT-28) wykazując w nich przychody z działalności, jedynie za 2006 roku nie wykazano przychodów. Ubezpieczony poinformował o zawieszeniu działalności gospodarczej US i ZUS.

Decyzją z dnia 07 grudnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że L. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od 01 czerwca 2001 roku do 19 stycznia 2006 roku.

Sąd Okręgowy przytoczył, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 1, art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące, od dnia rozpoczęcia

wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zasadniczym problemem było – jak wskazał Sąd I instancji - rozstrzygnięcie, czy dokonywane przez ubezpieczonego okresy tzw. "zawieszenia" działalności gospodarczej powinny skutkować brakiem obowiązku uiszczania obowiązkowych składek ubezpieczeniowych.

Skarżący w okresach wymienionych w decyzji organu rentowego informował o zawieszeniu działalności swojej działalności ZUS oraz Urząd Skarbowy. Zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania. Określenie czasowych granic podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu ma charakter formalny. Wyznacza je bowiem rozpoczęcie i zaprzestanie wykonywania działalności gospodarczej. Działalność gospodarczą można podjąć po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców. W stanie prawnym przed 1 stycznia 2004 r. na podstawie art. 7 ustawy - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, ze zm.), na przedsiębiorcy ciążył również obowiązek (art. 88d ustawy) zgłaszania organowi ewidencyjnemu zmian stanu faktycznego \ prawnego odnoszącego się do niego samego i wykonywanej działalności gospodarczej powstałych po dniu dokonania wpisu do ewidencji. Wynika z tego, że okresowe zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej powinno być zgłoszone i wpisane do ewidencji. Zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej skutkuje wykreśleniem jej z rejestru (art. 88e ust. 1 pkt 1 ustawy). Można więc stwierdzić, że ustanie obowiązku ubezpieczenia społecznego powinno być poprzedzone wykreśleniem działalności z rejestru, lub odnotowaniem w ewidencji okresowej przerwy jej wykonywania (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2006 r., I UK 289/05). Zaprzestanie wykonywania działalności gospodarczej może być jedynie okresowe i powodować ustanie obowiązku ubezpieczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP 2005, nr 13, poz. 198).

W tym miejscu Sąd Okręgowy zauważył, iż ubezpieczony może wszelkimi środkami dowodowymi wykazać, że na trwale zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 207/08). Domniemanie faktyczne o prowadzeniu działalności gospodarczej, wynikające z niewykreślenia jej z ewidencji, może być obalone w sytuacjach wyjątkowych. Możliwe jest jednak także okresowe uchylenie obowiązku ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 392/97 czy z dnia 3 sierpnia 2000 r., II UKN 659/99).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lutego 2010 r. (II UK 186/09, LEX nr 590235) obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności, a zatem o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, powodującej wyłączenie z tego ubezpieczenia decyduje faktyczne zaprzestanie tej działalności. Natomiast kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mają ewentualnie znaczenie w sferze dowodowej, nie przesądzają same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Sąd Okręgowy zaprezentowane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego w pełni podzielił.

Nie budziło wątpliwości Sądu, że ubezpieczony w spornym okresie zaprzestał rzeczywiście wykonywania działalności gospodarczej z uwagi na ciężką sytuację rodzinną. Żona J. K. od początku 2001 roku aż do śmierci tj. 20 stycznia 2006 roku zmagająca się z ciężkim przebiegiem choroby nowotworowej. W tym okresie wymagała stałej opieki i pomocy najbliższych. Wielokrotnie musiała przebywać w szpitalu, a także stale poddawać się badaniom oraz specjalistycznemu leczeniu. Żona ubezpieczonego L. K. po amputacji piersi przebywała w Akademii Medycznej w G. Klinice (...) w okresie

od 26 lutego 2001 roku do 05 marca 2001 roku, następnie od 02 września 2002 roku do 10 września 2002 roku. Nadto J. K. podawana była radioterapii, hormonoterapii oraz chemioterapii, która odbywała się w cyklach początkowo 5-6 a następnie 7 i 8. Po 6 miesiącach po operacji doszło do przerzutów nowotworu do kości. W wyniku tych przerzutów żona L. K. przestała chodzić. Ubezpieczony w tym okresie zajmował się domem i dwójką uczących się wówczas dzieci oraz zmagającą się z ciężką chorobą żoną. Woził żonę do szpitali w G. i S. na zabiegi radio i chemioterapii.

Sąd Okręgowy uznał, że w okolicznościach faktycznych sprawy doszło do faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez L. K.. Świadczą o tym zeznania świadków, w tym współnika J. R. oraz P. K., którym Sąd dał w pełni wiarę. Nadto, dowodzą tego przedłożone w sprawie dokumenty dotyczące przebiegu leczenia żony ubezpieczonego zarówno te złożone przez ubezpieczonego, jak i zasiłkowe - organu rentowego.

Sąd I instancji podkreślił, że ubezpieczeniu społecznemu podlega indywidualna działalność gospodarcza, nawet gdy ubezpieczony prowadzi ją jako współnik spółki cywilnej, a nie działalność tej spółki. Udział współnika w spółce cywilnej nie stanowi tytułu

do ubezpieczenia społecznego, gdyż spółka cywilna jest tylko wewnętrznym zobowiązaniem współników (umową) i z braku podmiotowości prawnej nie prowadzi działalności gospodarczej. Nie jest przedsiębiorcą. Działalność gospodarczą prowadzą jej wspólnicy

i z tego tytułu podlegają ubezpieczeniu. Wspólnik spółki cywilnej ma więc własny tytuł

do ubezpieczenia jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą. Ubezpieczeniu społecznemu nie podlega uczestnictwo w spółce cywilnej, lecz prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.)

za przedsiębiorców uznała ("także") współników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 2 ust. 3). Oczywiście stanowiło to jednoznaczne stwierdzenie (w sumie potwierdzenie) przez ustawodawcę, że w zakresie powadzonej działalności gospodarczej spółka cywilna nie ma podmiotowości prawnej i nie prowadzi działalności gospodarczej, gdyż nie jest przedsiębiorcą, przedsiębiorcami mogą być tylko jej wspólnicy. Wspólnik spółki cywilnej prowadzący działalność gospodarczą ma więc indywidualny tytuł do ubezpieczenia społecznego.

Sąd I instancji ustalił, iż od 01 czerwca 2001 roku ubezpieczony zaprzestał prowadzenia jakiejkolwiek działalności gospodarczej z uwagi na sytuację rodzinną, jednocześnie powiadamiając Urząd Skarbowy i ZUS o zawieszeniu tej działalności. Zawieszenie działalności gospodarczej nie jest instytucją prawną, niemniej jako faktyczny okres niewykonywania działalności gospodarczej nie jest bez znaczenia dla istnienia podstawy ubezpieczenia.

Granice czasowe podlegania ubezpieczeniom społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą określa – jak przytoczył Sąd Okręgowy - art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, co nie oznacza, że dla jej stwierdzenia (przyjęcia) decydujące znaczenie ma sam wpis w ewidencji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wpis uzasadnia domniemanie prawne oraz faktyczne prowadzenia działalności gospodarczej (art. 234 k.p.c., art. 231 k.p.c), w której może jednak zachodzić rzeczywista przerwa w jej prowadzeniu, związana z okresowym zaprzestaniem prowadzenia działalności. Ubezpieczenie społeczne osób prowadzących działalność gospodarczą jest pochodną tej działalności i w tym znaczeniu zachodzi z mocy ustawy. Zaprzestanie działalności gospodarczej może być okresowo spowodowane przerwą w jej wykonywaniu. Orzecznictwo akceptuje, że ubezpieczenie społeczne nie zachodzi w okresach nieprowadzenia działalności (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 10 grudnia 1997 r., II UKN 392/97, OSNAPiUS 1998 nr 19, poz. 584; z 14 kwietnia 1999 r., II UKN 570/1998, OSNAPiUS?000 nr 13, poz. 518; z 12 stycznia 2000 r., II UKN 302/99, OSNAPiUS 2001 nr 9, poz. 326; z 31 marca 2000 r., II UKN 457/99, OSNAPiUS 2001 nr 18, poz. 564; z 3 kwietnia 2003 r., II UK 221/02, OSNP 2004 nr 9, poz. 161; z 12 maja 2005 r., I UK 275/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 59).

Sąd Okręgowy zgodził się z ubezpieczonym, co do tego, iż od 01 czerwca 2001 roku do 19 stycznia 2006 roku nie prowadził działalności gospodarczej ani nie pozostawał w gotowości do jej wykonywania z powodu długotrwałej choroby żony oraz konieczności sprawowania osobistej opieki nad dwójką uczących dzieci i prowadzenia domu.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477 (14) § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że stwierdził, iż L. K. nie podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 01 czerwca 2001 roku do 19 stycznia 2006 roku.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy zarzucając mu naruszenie prawa materialnego - art. 13 pkt 4 ustawy z 13.10.1998 o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie i wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 13 pkt 4 ustawy z 13.10.1998 o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu obowiązującym do 19.09.2008 r. - osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych od dnia rozpoczęcia do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, natomiast w brzmieniu obowiązującym od 20.09.2008 r. osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych od dnia zaprzestania wykonywania tej działalności z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na mocy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

W ocenie organu rentowego ubezpieczony bezspornie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 1.06.2001 r. do dnia 19.01.2006 r. Ubezpieczony działalność gospodarczą w zakresie blacharstwa pojazdowego prowadził od dnia 8.11.2011 r. (tj. do dnia złożenia wniosku o likwidacji działalności gospodarczej) w formie spółki cywilnej. Od dnia 1.06.2001r. - na mocy aneksu do umowy - udział ubezpieczonego w dochodach spółki stanowi 1%. Z zaświadczenia wydanego przez Urząd Skarbowy w S. z dnia 30.09.2011 r. wynika, że za lata 2001 - 2003 ubezpieczony złożył zeznanie podatkowe /PIT - 28/ wykazując w nich przychody z działalności gospodarczej. Jedynie w zeznaniu za 2006 r. nie wykazał ubezpieczony przychodów.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba podejmująca prowadzenie działalności gospodarczej podlega z tego tytułu ubezpieczeniu społecznym obowiązkowo, jeżeli nie ma innego tytułu do ubezpieczeń, bez względu na to, czy w ramach prowadzonej działalności osiąga przychody, czy też ich nie osiąga, jeżeli pozostaje w gotowości do prowadzenia tej działalności. W konsekwencji w ocenie organu rentowego brak jest podstaw do przyjęcia, że w okresie od 1 czerwca 2001 r. do 19 stycznia 2006 r. L. K. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia podlegania przez L. K. ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 czerwca 2001 r. do 19 stycznia 2006 r.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c.,

nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia.

W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne

i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS

z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają między innymi osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Przepis art. 8 ust. 6 ustawy zawiera legalną definicję osoby prowadzącej pozarolniczą działalność

w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach społecznych. Zgodnie z tym przepisem za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się między innymi osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej

lub innych przepisów szczególnych. Ustawa określiła również w art. 13 w sposób autonomiczny okresy, w których osoby prowadzące działalność pozarolniczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu (pkt 4). Są nimi okresy "od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności". Użyte w wymienionym przepisie pojęcia dnia rozpoczęcia wykonywania działalności oraz dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z którymi przepisy wiążą podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, nie zostały w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych zdefiniowane. Wyjaśnienia tych pojęć nie zawierają też przepisy dotyczące działalności gospodarczej, w szczególności ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej.

W orzecznictwie zasadniczo utrwalilo się stanowisko oparte na językowej wykładni wymienionych zwrotów, według którego rozpoczęcie działalności gospodarczej oznacza faktyczne podjęcie tej działalności, a jej zaprzestanie jest równoznaczne z faktycznym zakończeniem działalności. Rozpoczęcie działalności polega na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2001 r., II UKN 428/00, OSNP 2003 nr 6, poz. 158),

przy czym składają się na nią także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawcze).

W nowszym orzecznictwie (por. wyrok z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNP 2006, nr 19-20, poz. 309) podkreśla się, że istnienie samego wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności (wpis ma charakter deklaratoryjny), ale prowadzi do domniemania prawnego (art. 234 k.p.c.), według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie to może być obalone, ale wymaga to przeprowadzenia przeciwdowodu.

To samo można powiedzieć o wykreśleniu wpisu do ewidencji w przypadku zawiadomienia

o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej. Osoba, która jest wpisana

w ewidencji działalności gospodarczej, a nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia tej działalności, powinna być traktowana jako prowadząca taką działalność.

W wymienionym orzeczeniu, a także w innych orzeczeniach (por. np. wyrok z 30 listopada 2005 r., I UK 95/05, OSNP 2006, nr 19-20, poz. 311) Sąd Najwyższy przyjął,

że tzw. "zawieszenie" prowadzenia działalności, względnie zgłoszenie jej przerw,

np. w organie rentowym, nie stwarza domniemania prawnego zaprzestania prowadzenia działalności i co najwyżej może prowadzić do domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.). Przerwy w zasadniczej działalności w postaci poszukiwania klientów, załatwiania spraw urzędowych, gromadzenia potrzebnych materiałów itp. nie oznaczają

zaprzestania działalności gospodarczej. W jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, ukształtowanym na tle stanu prawnego sprzed wprowadzenia instytucji zawieszenia działalności gospodarczej (por. art. 14a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, który został wprowadzony ustawą z dnia 10 lipca 2008 r. o zmianie ustawy

o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw – z dniem

20 września 2008 r.), nie budziło przy tym wątpliwości, że nieformalne „zawieszenie” prowadzenia działalności gospodarczej, skutkujące ustaniem obowiązku ubezpieczeń społecznych związane jest z przerwami w jej faktycznym prowadzeniu spowodowanymi okolicznościami o charakterze obiektywnym, takimi jak: długotrwała choroba, dłuższy wyjazd za granicę, macierzyństwo, odbywanie służby wojskowej, zdarzenia losowe

(por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 392/97, OSNAPUS 1998 nr 19, poz. 584, z dnia 15 kwietnia 1998 r., II UKN 583/98, OSNAPUS 1999 nr 7, poz. 247,

z dnia 31 marca 2000 r., II UKN 457/99, OSNAPUS 2001 nr 18, poz. 564, z dnia 3 sierpnia 2000 r. II UKN 659/99, niepublikowany oraz z dnia 16 maja 2006 r., I UK 289/05, OSNP 2007 nr 11-12, poz. 168 i przede wszystkim wyrok z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/06, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 309). W pierwszym z w/w wyroków Sąd Najwyższy postawił tezę, iż sytuacja prowadzącego działalność gospodarczą w okresie jej zawieszenia jest zbliżona

do sytuacji pracownika w okresie urlopu bezpłatnego. Pracownik taki nadal pozostaje

w stosunku pracy (zatrudnieniu), ale jego prawa (w tym prawo do wynagrodzenia)

i obowiązki (w tym obowiązek świadczenia pracy) ulegają zawieszeniu. Za pracownika korzystającego z urlopu bezpłatnego pracodawca nie opłaca składki na ubezpieczenie społeczne, ale też okres urlopu tego rodzaju nie jest uwzględniany, co do zasady, w stażu emerytalno-rentowym ani jako, co oczywiste, składkowy ani jako nieskładkowy. Nie jest on też traktowany, co wynika z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r.

o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), jako okres nieskładkowy w zakresie skutków przewidzianych w art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. Powyższe – jak uznał Sąd Najwyższy – uzasadnia pogląd, że obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne istnieje tylko w okresie faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej. Okresem ubezpieczenia jest wobec tego przypadający w czasie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia okres faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej lub przerw w jej faktycznym prowadzeniu spowodowanych obiektywnymi okolicznościami.

Zgodnie z wyjaśnieniem udzielonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

11 stycznia 2005 r., sygn. akt I UK 105/2004, OSNP 2005/13/198, Lex nr 150612, zgłoszenie faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej tylko w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych może prowadzić do ustania obowiązku ubezpieczenia w przypadku rzeczywistego zaistnienia przerwy w prowadzeniu tej działalności.

Udokumentowana

i usprawiedliwiona przerwa w faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, uzasadniająca zwolnienie z opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe ubezpieczonych z innych tytułów, może zaś uzasadniać, uwzględniając treść art. 2a cytowanej wyżej ustawy, zwolnienie przedsiębiorcy z obowiązku opłacania składek za okresy tych przerw.

Mając na względzie powyższe rozważania prawne, na gruncie ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych należy uznać, iż wnioskodawca w spornym okresie nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Rozważania w tej kwestii należy odnieść do treści obowiązujących w spornym okresie przepisów określających legalną definicję działalności gospodarczej. Są to: art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101,

poz. 1178 ze zm.) – obowiązującej w zakresie istotnym z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (to jest co do art. 2 ust. 1 tejże ustawy) w okresie od 1 stycznia 2000 r.

do 21 sierpnia 2004 r., a ponadto art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), która weszła w życie z dniem 21 sierpnia 2004 r. Oba te przepisy wskazują, że działalność gospodarcza jest wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Ciągłość działalności gospodarczej nie oznacza przy

tym nieprzerwanego wykonywania czynności w ramach bezpośredniej realizacji zleceń, gdyż świadczy o niej już zamiar jej kontynuowania pomimo faktycznych przerw – którego istnienie należy wywodzić w szczególności z gotowości do wykonywania kolejnych zleceń i ich rzeczywistej realizacji w miarę ich uzyskiwania.

Całokształt okoliczności ujawnionych w toku postępowania prowadzi do wniosku, iż ciągłość wykonywania działalności gospodarczej przez wnioskodawcę w kwestionowanym okresie przerwy w zgłoszeniu do ubezpieczenia nie została zachowana, a zatem uzasadniony jest wniosek, że w okresie tym ubezpieczony działalności gospodarczej nie prowadził.

Od roku 2001 żona L. K. przechodził ciężką chorobę nowotworową wymagającą wielokrotnej hospitalizacji. Pomimo operacji nastąpił przerzut nowotworu do kości, w wyniku czego przestała ona chodzić. W okresie choroby żony na ubezpieczonym spoczywał ciężar prowadzenia domu i zajmowania się dwójką dzieci w wieku szkolnym. Ubezpieczony zaangażowany był również w leczenie żony, co wiązało się między innymi z koniecznością zawożenia jej na kolejne cykle zabiegów radioterapii i chemioterapii do G. i S.. Żona ubezpieczonego zmarła w dniu 20 stycznia 2006 r.

Sąd II instancji miał również na uwadze, że jak wynika z zeznań J. R. – współnika ubezpieczonego w spółce cywilnej – po poinformowaniu o zawieszeniu działalności gospodarczej L. K. przestał pojawiać się w warsztacie, świadek przejął płatności związane z opłatami za lokal i nie przekazywał wnioskodawcy żadnych kwot z tytułu używania pozostawionych przez niego maszyn. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w dokumencie w postaci aneksu do umowy spółki cywilnej (k. 43), w którym ustalono,

iż w związku z zawieszeniem działalności gospodarczej przez L. K. od dnia 1 czerwca 2001 r. jego udział procentowy w dochodach będzie wynosił 1% (stąd niewielki przychód wykazany w zeznaniach podatkowych za rok 2002 i 2003). J. R. zakończył prowadzenie działalności w 2003 r. i od tego czasu warsztat nie funkcjonował.

Powyższe okoliczności, prawidłowo ustalone przez Sąd I instancji na podstawie zeznań świadków oraz dokumentów związanych z przebiegiem choroby J. K.

i dokumentów odnoszących się do działalności gospodarczej wnioskodawcy, przekonują Sąd odwoławczy, że L. K. w spornym okresie rzeczywiście nie prowadził działalności gospodarczej stanowiącej tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych ani nie pozostawał w gotowości do jej wykonywania. Opieka nad ciężko chorą żoną oraz konieczność przejęcia obowiązków związanych z prowadzeniem domu oraz wychowywaniem dzieci stanowią w ocenie Sądu odwoławczego obiektywne okoliczności powodujące faktyczne zaprzestanie wykonywania przez L. K. działalności gospodarczej, co z kolei uzasadnia wniosek, iż w spornym okresie nie podlegał on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną, o czym orzeczono, jak w sentencji wyroku.